

МАКТАБГАЧА ТА’ЛИМ YOSHIDAGI BOLALARDA JISMONIY SIFATLARNI RIVOJLANTIRISH – IJTIMOIIY-PEDAGOGIK EHTIYOJ SIFATIDA

Achilova S.X.

Qo‘qon davlat pedagogika instituti

Tayanch so‘zlar: jismoniy tarbiyalash, jismoniy sifatlar, shaxsiy fazilatlar, sog‘lom turmush tarzi.

Ключевые слова: физическая культура, физические качества, личностные качества, здоровый образ жизни.

Key words: physical culture, physical qualities, personal qualities, healthy lifestyle.

Kirish. Respublikamiz ta’lim-tarbiya tizimining boshlang‘ich poydevori bo‘lgan maktabgacha ta’limni sifatli va zamon talabi darajasida tashkil etilishini ta’minlash borasida keng qamrovli islohotlar, qator chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Xususan, maktabgacha ta’lim tizimini yanada takomillashtirish, moddiy-texnika bazasini mustahkamlash, maktabgacha ta’lim tashkilotlari tarmog‘ini kengaytirish, malakali pedagog kadrlar bilan ta’minlash, bolalarni maktab ta’limiga sifatli tayyorlash darajasini tubdan yaxshilash, ta’lim-tarbiya jarayoniga zamonaviy ta’lim dasturlari va texnologiyalarini tatbiq etish, bolalarni har tomonlama intellektual, axloqiy, estetik va jismoniy rivojlantirish uchun shart-sharoitlar yaratish davlatimiz rahbari tashabbuslari bilan qator ijobiy ishlar amalga oshirilmoqda.

Shaxsda jismoniy sifatlarni tarbiyalash uzluksiz va izchil jarayon bo‘lib, uni maktabgacha ta’lim bosqichidan boshlash alohida ahamiyat kasb etadi. Bolalarda jismoniy sifatlarning mukammal rivojlantirilishi bolalarning har tomonlama yetukligi, ularda sog‘lom turmush tarzini malakalarini shakllantirishdan iborat bo‘lgan jismoniy tarbiyaning umumiy maqsadiga erishilganlik ko‘rsatkichi sifatida namoyon bo‘ladi.

O‘zbekiston Respublikasining “Maktabgacha ta’lim va tarbiya to‘g‘risida”gi Qonunida bolaning shaxsini rivojlantirishga yo‘naltirilgan shaxsiy yondashuv prinsipiga muvofiq MTTda ta’lim va tarbiya jarayonlarini takomillashtirish,

shuningdek, O‘zbekiston Respublikasining «Harakatlar strategiyasidan - Taraqqiyot strategiyasi sari» tamoyiliga asosan ishlab chiqilgan 2022-2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasida ko‘rsatib o‘tilgan maktabgacha ta‘lim tizimida ta‘lim sifatini yangi bosqichga olib chiqish, maktabgacha ta‘lim-tarbiya jarayonlarini ilmiy asoslangan yondashuvlar asosida takomillashtirish maqsadlari hamda «Uzluksiz ma‘naviy tarbiya Konsepsiyasi» asosida 3-6 (7) yoshli bolalarni axloqiy jismoniy tarbiyalash, ularda shaxsiy fazilatlarni shakllantirishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirish zarurligi ta’kidlanganligi jismoniy tarbiya ishlari tizimida maktabgacha yoshdagi bolalarni pedagogik va psixologik xususiyatlarini aniqlashtirish, ularda jismoniy sifatlarni rivojlantirish modelini takomillashtirishni taqozo etadi.

Jamiyatimizda, shuningdek, yoshlar orasidan iqtidorli sportchilarni saralab olish ishlarini tizimli tashkillashtirish hamda jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirishga yo‘naltirilgan O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 3-iyun PQ-3031-sonli “O‘zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va ommaviy sportni yanada rivojlantirish” qarori va “O‘zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sportni yanada takomillashtirish va ommalashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida” 2020-yil 24-yanvardagi PF-5924-sonli farmoni, Prezidentimizning Yoshlar ma‘naviyatini yuksaltirish va ularning bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etish bo‘yicha 5 ta muhim tashabbusi doirasida “Yoshlarni jismonan chiniqtirish, ularning sport sohasida qobiliyatini namoyon qilishlari uchun zarur sharoitlar yaratish”ga yo‘naltirilgan ikkinchi tashabbus ijrosini ta‘minlash maqsadida maktabgacha ta‘lim tizimini tubdan takomillashtirish, bolalarni har tomonlama intellektual, axloqiy, estetik va jismoniy rivojlantirish, ta‘lim-tarbiya berish orqali bolalarni maktab ta‘limiga sifatli tayyorlash va ta‘lim-tarbiya jarayoniga zamonaviy ta‘lim dasturlari va texnologiyalarini joriy etishga qaratilgan pedagogik jarayonga alohida e‘tibor qaratilmoqda.

Muhokama va natija. Bugungi kunda o‘sib kelayotgan yosh avlodni har tomonlama yetuk barkamol shaxs sifatida voyaga yetkazish maqsadida malakatimizda qator islohotlar amalga oshirilmoqda. Ijobiy islohotlarni amalga oshirish bolalarning yoshi, individual psixologik xususiyatlari, jismoniy rivojlanishini hisobga olgan holda bir qator ta‘lim dasturlarini ishlab chiqishni taqozo etmoqda. Maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy jihatdan rivojlantirishga qaratilgan ta‘lim-tarbiya jarayonini tashkil etishda zamonaviy yondashuvlarga tayanish, mashg‘ulotlar va bolalar faoliyatida pedagogik texnologiyalarni qo‘llash, ularni ta‘limning keyingi bosqichlarini samarali o‘zlashtirishga imkon beradi.

Mamlakatimizda jismonan va ma'nan sog'lom, hech kimdan kam bo'lmagan avlodni tarbiyalashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Zero yuksak ma'naviyatli, har tomonlama barkamol avlodni voyaga yetkazish Vatanimiz kelajagini ta'minlash va barcha ezgu maqsadlarimizni ro'yobga chiqarishning muhim omilidir. Bu olijanob maqsad yo'lida keng qamrovli ishlar amalga oshirilmoqda. Oila, onalik va bolalikni muhofaza qilish, bolalar sportini rivojlantirish, ta'lim tizimini takomillashtirish kabi yo'nalishlardagi izchil islohotlar o'zining yuksak samaralarini berayotir.

Farzandlarimizni yuksak bilimli va zakovatli, jismonan baqquvat insonlar etib kamolga yetkazishning bosh omili-bolalar sportini rivojlantirish masalasi davlatimiz va jamiyatimizning doimiy diqqat markazida bo'lib kelmoqda. Bugungi kunda bolalar sporti mamlakatimiz ta'lim-tarbiya tizimining uzviy qismiga aylanib, ushbu soha bilan mutanosib ravishda izchil rivojlantirilmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi qarorida:

maktabgacha yoshdagi bolalarning har tomonlama intellektual, axloqiy, estetik va jismoniy rivojlanishi uchun shart-sharoitlar yaratish;

maktabgacha ta'lim tizimiga innovatsiyalarni, ilg'or pedagogik va axborot kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish;

maktabgacha ta'lim tizimiga maktabgacha ta'lim tizimi xodimlarini tayyorlash, qayta tayyorlash, malakasini oshirish, tanlab olish va rivojlantirishga mutlaqo yangi yondashuvlarni joriy etish;

maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning sog'lom va balanslashtirilgan ovqatlanishini, sifatli tibbiy parvarishini ta'minlash ustuvor vazifalar sifatida belgilab qo'yilgan.

Ushbu qaror ijrosini ta'minlash maqsadida maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar belgilandi. Binobarin, maktabgacha ta'lim tizimidagi tub o'zgarish, yosh avlod bolalarining kompetentsiyalarini rivojlantirishning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirishning zamonaviy usul va texnologiyalarini ishlab chiqish zarurligini aniq ko'rsatib berdi. Aynan maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirish, maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining maktab ta'limi uchun yuksak sifatli va serqirra tarzda tayyorlashga erishish masalasi maktabgacha ta'lim sohasidagi ilmiy tadqiqotlar oldiga ham bir qancha vazifalarni qo'yadi. Shu nuqtai nazardan, maktabgacha ta'limni rivojlantirish muammosi, xususan, innovatsion o'quv-uslubiy baza, o'quv dasturi va texnologiyalarni tayyorlash masalalarini yuqori sifatli qilib bajarish, faoliyatga yondashishni tashkil qilish uchun zarur pedagogik sharoitlarni yaratadi.

Azaldan bolalarni sogʻlom qilib voyaga yetkazishda jismoniy rivojlantirish masalasi dolzarb hisoblangan. Masalan “Avesto”dagi koʻplab dalillar shuni koʻrsatadiki, qadimgi ajdodlarimiz bolalarning chaqaloqligidan jismoniy, aqliy va jinsiy tarbiyasiga jiddiy eʼtibor berishgan. Ularning fikricha yosh bolalar ochiq havoda, jismoniy mehnatda chiniqib voyaga yetishlari lozim.

“Avesto”da inson organizmi, mushak, suyak, teri, miya, asab, badan, tomir va qonga boʻlingan.

Badanning quvvati esa jon, vijdon, ravon (tan), idrok va azaliy (qadimiy) ruh kabi 5 qismga boʻlingan.

“Avesto”da yer, suv, zamin, xona, badan, kiyim-kechak, oziq-ovqatlarni toza tutish va bolalarni chiniqtirishga ham katta eʼtibor berilgan.

Sharqning atoqli mutafakkirlari Abu Rayhon Beruniy, Abu Nasr al-Farobiy, Abu Ali ibn Sino, Pahlavon Maxmud, Alisher Navoiyning jismoniy tarbiya, sogʻliqni saqlash va gigiyena haqidagi fikr-mulohazalar hozirgi vaqtda ham dolzarb boʻlib, oʻz ahamiyatini yoʻqotmagan.

Abu Nasr Farobiy (870-950)ning inson va uning psixikasi haqidagi axloqiy-falsafiy mushohadalari, jismning sogʻlom boʻlishi haqidagi fikrlari “Ideal shahar aholisining fikrlari”, “Falsafiy savollar va ularga javoblar”, “Hikmat maʼnolari”, “Aql maʼnolari toʻgʻrisida” kabi qator asarlarida bayon etilgan.

Abu Ali ibn Sino (980-1037) Buxoroning Afsona shahrida tugʻilgan. U “Tozalik haqida risola” nomli kitob yozgan. U hozir Abu Ali ibn Sinoning butun dunyoga mashhur “Tib qonunlari”ga asos boʻldi. Olim risolasini quyidagi 5 ta mustaqil boblarga boʻlgan:

1. Toza havo;
2. Hammom;
3. Taom;
4. Jismoniy harakat;
5. Uyqu va tetiklik;

Ibn Sino oʻz risolasining toʻrtinchi bobida “Jismoniy tarbiya mashqlari saviya va son jihatdan juda uzoq va kishini charchatadigan boʻlmasligi kerak. Ular juda tez ham boʻlmasligi kerak, aks holda ular qisqa davom etishiga qaramay kishiga uzoq boʻlib tuyuladi, shuningdek, bu mashqlar oʻta boʻsh boʻlmasligi ham kerak, aks holda ular uzoq davom etadigan mashqlar, kishiga juda qisqa boʻlib tuyulmasin” - deydi.

Sogʻlom turmush tarzi va sogʻliqni saqlashda Abu Ali ibn Sino asosan yetti narsaga eʼtiborni kuchaytirish zarurligini uqtirib oʻtadi: bularga

1. Mijozni moʻtadil qilish.
2. Yeyiladigan va ichiladigan ovqatlarni tanlash.
3. Gavdani chiqindidan tozalash.

4. То‘g‘ri tuzilishni saqlash.

5. Burun orqali olinadigan havoni yetarli va yaxshi olish.

6. Kiyimga e‘tibor berish.

7. Jismoniy va ruhiy harakatlarni tartibga solish (shu harakat jumlasiga uyqu va uyg‘oqlik ham kiradi).

Abu Ali ibn Sinoning “Tib qonunlari” kitobida kasalliklarni oldini olish, davolashga doir maslahatlar, inson salomatligining atrof-muhitdagi omillarga bog‘liqligi haqidagi fikrlar bildirilgan.

Bolaning ilk yoshidan boshlab gigiyenik asosda tarbiyalashni Ibn Sino sog‘liqni saqlashning eng asosiy jihati deb hisoblagan.

Uning fikricha, bola fe‘l-atvorining vazminligiga e‘tiborni qaratish zarurdir. Ruh va tananing sog‘lomligini saqlashga shu tariqa erishiladi.

Bolani gigiyenik tarbiyalashning umumiy tizimida jismoniy mashqlar yetakchi o‘rin egallaydi. Abu Ali ibn Sino buni davolash deb ataydi.

Bulardan ko‘rinib turibdiki, Ibn Sino o‘rta asrlardayoq jismoniy tarbiya mashg‘ulotlarining inson hayotida tutgan o‘rni va mohiyatini nazariy asoslab bergan. O‘sha davrda sportning kurash turi Turkiston hududida gurkirab rivojlangan, hamda u xalq orasida juda ommabop bo‘lgan.

Buyuk sohibqiron Amir Temur jismoniy tarbiyaga katta e‘tibor qaratgan. “Temurnoma” da yozilishicha, Temur o‘spirinlik davrida tengdoshlari bilan o‘zining ko‘p vaqtini jismoniy mashqlar va harbiy o‘yinlarga ajratgan. Temurning o‘zi va o‘yinlarning boshqa ishtirokchilari ham katta jismoniy tayyorgarlikdan so‘ng buyuk lashkarboshilar bo‘lib yetishgan.

Ulug‘ shoir va mutafakkir Alisher Navoiy o‘z asarlarida jismoniy tarbiya va sport g‘oyalarini oldinga surib o‘z qahramonlarini jismonan kuchli, baquvvat va chiroyli insonlar sifatida ta‘riflagan.

Alisher Navoiyning “Xazoyin ul-maoniy”, “Mahbub ul-qulub” va boshqa asarlarida yetuk, barkamol insonning axloqi, ma‘naviyati, odamlarga munosabati, iste‘dodi va qobiliyati, insonlarni jismoniy baquvvatligi to‘g‘risida qimmatli mulohazalar yuritilgan.

Navoiy “Xamsa”sining har bir dostonida bukilmas iroda, irodaviy sifatlar, shijoat, insonparvarlik tuyg‘ulari, botirlik, chaqqonlik, kuchlilik kabi insonning murakkab holatlari mohirona yoritilgan.

Shunday qilib, Sharq mutafakkirlari bola sog‘lig‘ini mustahkamlash va muhofaza qilishda jismoniy tarbiyaning roliga katta baho berganlar. Ular toza havoning ahamiyati, terini parvarish qilish qoidalariga, organizmni chiniqtirishga, jismoniy mashqlarga ko‘p e‘tibor qilganlar. Kasalliklarni oldini olish va davolash yuzasidan maslahatlar berganlar.

Sharq mutafakkirlarining ovqatlanish, mehnat, uxlash, jismoniy mashqlar masalalari yuzasidan bergan maslahatlari bugungi kunda ham ahamiyatlidir.

Bunda sogʻlom, baquvvat, jismoniy rivojlanib oʻsayotgan maktabgacha taʼlim tashkilotlari tarbiyalanuvchisi, bu asosan, oʻz yoshi, qobiliyatiga koʻra harakat, malaka va koʻnikmalari shakllanib kelayotgan, oʻziga mos turli harakatlarga qiziqqan, axloqiy-irodaviy shaxsning ijobiy xislatlariga ega boʻlishi lozim.

Bugungi kunda ham koʻplab tadqiqotchilar tomonidan jismoniy taʼlim-tarbiyaga oid bir qator tadqiqotlarning olib borilayotgani, tadqiqot ishimizni dolzarbligini belgilaydi. Xususan, E.N.Nuriddinov, B.T.Xaydarov, M.A.Imomovlar hammualliflikda tayyorlagan “Bolalar va oʻsmirlarda harakat sifatlarini rivojlantiruvchi va oʻzgartiruvchi irsiy va tibbiy omillar” nomli uslubiy qoʻllanmasida bolalar va oʻsmirlar harakat sifatlarining rivojlantiruvchi va oʻzgartiruvchi irsiy va tibbiy omillarni oʻrganishga qaratilgan boʻlib, harakat sifatlarini rivojlantirishda jismoniy mashqlar va sport musobaqalarining oʻrni, fiziologik, pedagogik va psixologik xususiyatlari yoritib berilgan.

Sh.Xankeldiyev va D.Isaqovalar fikricha maktabgacha taʼlim tashkilotlarida mashgʻulotlar jarayonida noananaviy vositalarni qoʻllash sohaning taʼlim-tarbiya sifati va darajasini yangi bosqichga koʻtarishda hamda bolalarning har tomonlama barkamol rivojlanishida muhim oʻrinni egallashini alohida taʼkidlab oʻtadi. Jismoniy tarbiya mashgʻulotlarida noananaviy taʼlim metodlarini qoʻllab qoʻshimcha variativ dasturlarni taʼlim tizimi amaliyotiga joriy qilish bugungi kunning muhim vazifalaridan biridir. Bolalarning jismoniy tarbiyasida yangi pedagogik uslubiyatlarni, texnologiyalarni va yondashuvlarni ishlab chiqish yuzasidan ilmiy tadqiqotlarni olib borish ustuvor yoʻnalishlardan biri boʻlib qolmoqda. Maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy tarbiya jarayonida gimnastika mashqlarining noananaviy shakllaridan foydalangan holda jismoniy faol harakat darajasini optimallashtirish vazifasi hal etilishi zarur boʻlgan muammolardan biri hisoblanadi.

Jismoniy rivojlanishida uzviylikni taʼminlash masalasiga oid boʻlib, jismoniy tarbiya darslari hamda kun tartibida tashkil qilinadigan jismoniy tarbiya-sogʻlomlashtirish tadbirlarida bolalarni oʻqitish uslubiyati va mazmunini takomillashtirishga ahamiyat qaratilgan.

Tadqiqotchi F.Asqarov oʻzining “Bolalar jismoniy tarbiyasi nazariyasi va texnologiyalari” nomli oʻquv qoʻllanmasida maktabgacha yoshdagi bolalarni jismoniy jihatdan barkamol etib tarbiyalashda boʻlajak tarbiyachilar egallashi lozim boʻlgan bilim, koʻnikma va malakalar mazmuni xususida soʻz yuritiladi.

Tadqiqotchi L.Z. Xolmuradovning fikricha jismoniy harakat inson uchun, ayniqsa, bolalik va oʻsmirlik bosqichlarida hayotiy zarur koʻnikma va malakalarni

shakllantirish davri hisoblanadi. Jismoniy harakatlarsiz bolalarning ijodiy faolligiga va jismoniy qobiliyatlarini yetarli darajada rivojlanmasligiga olib keladi. Harakatni cheklash yoki uni buzish hayotning har bir bosqichida o'zining salbiy ta'sirini ko'rsatadi.

Tadqiqotchi M.M.Nuritdinova ilmiy izlanishlarida maktabgacha yoshdagi bolalarda harakat ko'nikma va malakalarini shakllantirishda harakatli o'yinlardan foydalanish yo'llari, o'ziga xos tomonlari, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida amalga oshirish metodikasi o'z aksini topgan.

Pedagogika fanlari nomzodi, O.V.Goncharovanning "Bolalar jismoniy sifatlarini tarbiyalash" nomli o'quv qo'llanmasida bolalarni maktabgacha yoshidan toki o'smirlik yoshigacha jismoniy rivojlanish bosqichlari, jismoniy sifatlarni rivojlantirishning fiziologik, psixologik, pedagogik xususiyatlari bilan bog'liqligi xususida so'z yuritilib, yosh sportchilarning jismoniy tayyorgarligi bo'yicha zamonaviy bilim va tajribalar umumlashtirilgan. Jismoniy sifatlarni va qobiliyatlarni yoshga bog'liq holda rivojlantirish masalalari batafsil ko'rib chiqilgan.

Rus pedagogi va tibbiyot fanlari bo'yicha olim P.F.Lesgaft aqliy va jismoniy rivojlanish bir-biri bilan uzviy bog'liq ekanligi, aqlning o'sishi va rivojlanishi o'z navbatida jismoniy rivojlanishni taqozo qilishini ta'kidlab o'tadi. Bu orqali jismoniy tarbiya bilan shug'ullanuvchilar jismoniy mashqlarni ongli ravishda, qiziqish, tashabbuskorlik bilan ijodiy yondashilsa organizmda harakat malakalari to'g'ri shakllanadi, funksional qobiliyatlari rivojlanadi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda jismoniy sifatlarni tarbiyalashning psixologik nuqtai nazardan tahlili shuni ko'rsatadiki, bolalarda "Men pozitsiya"si (Ijtimoiy-hissiy rivojlantirish kompetensiyasi tushunchasi)ni rivojlantiradi va barcha harakatlar, jumladan motorik faoliyatni ham "aqliy tajriba" shaklida amalga oshirish imkoniyatini beradi.

Pedagog olim V.V.Davidov o'z tadqiqotlarida bolalardagi yosh va rivojlanish xususiyatlariga muvofiq, maktabgacha yoshdagi bolalarda "Men pozitsiya"si kuchli rivojlanayotgan davrga to'g'ri kelishini atroficha o'rganib chiqqan. Bu davr maktabgacha yoshdagi bolalarda intellektual va ijodiy qobiliyatlar rivojlantirish, kuzatish, kognitiv qiziqishlar ortishi, aloqalarni o'rnatish, bog'liqliklarni aniqlash, xulosalar chiqarish, solishtirish, tasniflash, umumlashtirish, qobiliyat, faoliyat va natijalardagi o'zgarishlarni bashorat qilish, fikrni aniq va lo'nda ifodalash bilan tasniflanadi. Shuningdek, bu davrda bolalar harakatni "aqliy tajriba" shaklida amalga oshiradi.

Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda jismoniy sifatlarni (chaqqonlik, kuchlilik, epchillik, matonat, irodalilik, tirishqoqlik h.k) rivojlanishi ularning harakatli faoliyatini to'g'ri yo'lga qo'yishga yordam beradi. Amalda mazkur

sifatlarning hech birini alohida rivojlantirishni tasavvur qilish mumkin emas. Turli jismoniy sifatlarni tarbiyalash aslida bolaning jismoniy jihatdan har tomonlama rivojlanishidek yagona jarayonning turli tomonlaridir.

Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirish asnosida bolalarda atrofdagi sharoitni faol his etib, uni seza bilish, tushuncha hosil qilish, bilimlarni shakllantirish bilan yorqin emotsional his-tuyg'ular paydo bo'lishiga, individual psixologik xususiyatlarni takomillashishiga va har tomonlama rivojlanishiga zamin yaratadi.

Xulosa. Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachisi bolalar salomatligini mustahkamlash va muhofaza qilishi to'g'risida g'amxo'rlik qilar ekan, har bir bolaning to'liq jismoniy rivojlanishi uchun, uning ijobiy emotsional holati, faol xulq-atvorga erishishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratib berishi kerak. Bola ilk yoshidan asosiy harakatlar (yurish, yugurish, emaklash va o'rnamash, irg'itish, kichraytirilgan va cheklangan narsalardan muvozanat saqlagan holda yurish va boshqa shu kabi harakatlar) bilan ma'lum darajada tanish bo'lib, ularni bir qator o'zlashtirib olgan bo'ladi.

Jismoniy tarbiya jarayonida tarbiyachi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirishga e'tibor qaratishi bilan bir qatorda ularning qaddi-qomatlari xushbichim bo'lib o'sishi, tovon-to'piq muskullarining mustahkamlanishi, shuningdek qo'l, bo'g'in va barmoq muskullarining ham sog'lom rivojlanishi to'g'risida g'amxo'rlik qiladi.

Adabiyotlar:

1. Xasanboy o'g'li, Tuxtoboyev Sarvarbek. "Organization of educational process aimed at students with disabilities in the organization of distance learning." Web of Scientist: International Scientific Research Journal 2.12 (2021): 261-263.
2. Sarvarbek, Tukhtaboev. "Principles of teaching web-oriented programming languages in the educational process." Gospodarka i Innovacje. 41 (2023): 486-489.
3. Kh. Tukhtaboev S. "The Role Of The Python Programming Language In Teaching "Web-Oriented Programming Languages" And The Methodology Of Its Use." Onomázein 62 (2023): December (2023): 2150-2154.
4. Sarvarbek, Tukhtaboev. "The use of digital technologies in the organization of distance education and its theoretical." asia pacific journal of marketing & management review ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 7.603 12.10 (2023): 85-90.

РЕЗИОМЕ

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni jismoniy tarbiyalash tizimida jismoniy sifatlarni rivojlantirishning samarali shakllari va usullarini joriy etish bugungi kundagi dolzarb muammolardan biri ekanligidan kelib chiqqan holda ushbu maqolada maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirishni ijtimoiy-pedagogik ehtiyoj sifatida tahlil etilgan.

РЕЗИОМЕ

Исходя из того, что внедрение эффективных форм и методов развития физических качеств в систему физического воспитания детей в дошкольных образовательных организациях является одной из актуальных на сегодняшний день проблем, в данной статье анализируется развитие физических качеств у детей дошкольного возраста как социально-педагогическая необходимость.

SUMMARY

Based on the fact that the introduction of effective forms and methods of developing physical qualities into the system of physical education of children in preschool educational organizations is one of the current problems, this article analyzes the development of physical qualities in preschool children as a socio-pedagogical necessity.